

Usein kysytyt kysymykset

Lasten taitojen arviointi peruskouluissa

1. Missä kouluissa/luokissa arviointi tehdään? Osallistuvatko vieraskieliset, yleisen/tehostetun/erityisen tuen tai valmistavan opetuksen oppilaat arviointiin?

Arviointi tehdään pääsääntöisesti kaikkien kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun seurantatutkimukseen osallistuvien kokeilu- ja verrokkikuntien koulujen 1. luokan oppilaiden kanssa. Arviointi tehdään myös näissä kunnissa sijaitsevilla yksityiskouluissa. Kunnat on listattu osoitteessa <https://okm.fi/kokeilukunnat>.

Poikkeuksia tähän ovat:

- erityiskoulut ja erityisluokat, joille pääsemisen edellytyksenä on erikoissairaanhoidossa annettu diagnoosi
- vieraskieliset koulut ja suomen-/ruotsinkielisten koulujen täysin vieraskieliset luokat

→ Näissä kouluissa tai luokissa arviointia ei tehdä.

Yhtenä tutkimuksen tavoitteena on myös selvittää, ovatko kaksivuotisen esiopetuksen vaikutukset erilaisia esim. vieraskielisille tai tuen tarpeisille lapsille, minkä takia on tärkeää, että erilaiset oppilaat ovat tutkimuksessa edustettuina. Jokainen tilanne on kuitenkin yksilöllinen, ja loppukädessä opettaja tekee päätöksen, onko oppilas kykenevä vastaamaan asianmukaisesti tehtäviin. Opettajien koulutusmateriaali sisältää tarkemman ohjeistuksen tuen tarpeisten ja S2-oppilaiden arvioinnin toteutukseen, minkä lisäksi tutkimusryhmää voi konsultoida. Arvioinnin tuloksissa otetaan huomioon erilaiset tekijät, jotka ovat voineet vaikuttaa lapsen suoriutumiseen (esim. aistilliset, kielelliset tai keskittymisen vaikeudet).

Arviointi tehdään vieraskielisten oppilaiden kanssa, jos he opiskelevat suomen- tai ruotsinkielisellä luokalla, kaksikielisellä luokalla (esim. suomi—englanti) tai valmistavan opetuksen luokalla. Täysin vieraskielisillä luokilla arviointeja ei tehdä lainkaan, vaikka luokalla olisi myös äidinkieleltään suomen- tai ruotsinkielisiä oppilaita.

Jos 1. luokalla on muita kuin vuonna 2016 syntyneitä lapsia (esim. aloittanut koulun vuotta myöhemmin), tehdään arviointi myös heidän kanssaan.

2. Miten arvioinnin toteutuksessa on otettu huomioon vieraskieliset/yleisen, tehostetun tai erityisen tuen oppilaat?

Lapset saavat tehtäviin kuulokkeista sanallisen ohjeistuksen lisäksi kuvallisen/animaatio-ohjeistuksen, jota esim. vieraskieliset oppilaat pystyvät seuraamaan. Tarkoitus on, että ne tehtävät, jotka eivät suoraan mittaa esim. suomen/ruotsin kielen taitoa tai lukutaitoa, eivät olisi sidoksissa kielen osaamiseen.

Tehtäviä on myös pilotoitu luokilla, joissa oppilaat eivät puhu suomea/ruotsia äidinkielenään. Lisäksi tehtävissä on aikakatkaaisu, joka siirtää oppilaan seuraavaan tehtävään riittävän ajan kuluttua, eli yksittäiseen tehtävään ei voi jäädä jumiin.

Tutkimuksemme nettisivuilta, alavalikosta Opettajien koulutusmateriaali, löytyy erillinen ohjedokumentti S2- ja erityisen tuen oppilaiden osallistumista koskien.

3. Mitä jos yksittäinen luokan oppilas ei pysty osallistumaan arviointiin esim. kehitystasonsa vuoksi?

Yhtenä tutkimuksen tavoitteena on selvittää, ovatko kaksivuotisen esiopetuksen vaikutukset erilaisia esim. vieraskielisille tai tuen tarpeisille lapsille, minkä takia on tärkeää, että erilaiset oppilaat ovat tutkimuksessa edustettuina. Jokainen tilanne on kuitenkin yksilöllinen, ja loppukädessä opettaja tekee päätöksen, onko oppilas kykenevä vastaamaan asianmukaisesti tehtäviin. Opettajien koulutusmateriaali sisältää tarkemman ohjeistuksen tuen tarpeisten ja S2-oppilaiden arvioinnin toteutukseen, minkä lisäksi tutkimusryhmää voi konsultoida. Arvioinnin tuloksissa otetaan huomioon erilaiset tekijät, jotka ovat voineet vaikuttaa lapsen suoriutumiseen (esim. aistilliset, kielelliset tai keskittymisen vaikeudet).

Jos opettajan arvion mukaan oppilas ei syystä tai toisesta pysty osallistumaan arviointiin, ei tästä tarvitse tutkimusryhmälle erikseen ilmoittaa. Oppilas voi tehdä arvioinnin aikana muita opettajan osoittamia tehtäviä tai VILLE-alustan pelinomaisia tehtäviä. (ks. kohta 11.) Pyydämme kuitenkin, että opettajan arviot täytettäisiin myös näiden oppilaiden osalta.

4. Mikä on arvioinnin kieli? Millä kielellä kielikylyppöoppilaat tekevät arvioinnin?

Arviointi tapahtuu joko suomen tai ruotsin kielellä, ja arviointikieli on luokan oppilaille aina sama. Pääsääntöisesti tämä määräytyy koulun kielen mukaan. Ruotsin- tai suomenkielisillä kielikylypyluokilla oppilaat kuitenkin tekevät arvioinnin kielikylypykielellä.

5. Voiko kesken jääneen arvioinnin tehdä myöhemmin loppuun? Tehdäänkö poissaolijoiden kanssa arviointi toisena päivänä?

Lähtökohtaisesti kaikki luokan oppilaat tekevät arvioinnin loppuun asti. Jos oppilas on poissa koko arviointijakson 30.10.—24.11.2023, ei arviointia silloin tehdä hänen kanssaan.

Jos oppilas ei ehdi tehdä kaikkia tehtäviä...

- Ensimmäisellä oppitunnilla → Etenee tekemään niitä automaattisesti toisen arviointitunnin tehtävien jälkeen ja tarvittaessa tekee tehtävät loppuun ylimääräisenä arviointikertana.
- Toisella oppitunnilla → Tekee tehtävät loppuun ylimääräisenä arviointikertana.

Jos oppilas on poissa...

- Ensimmäiseltä oppitunnilta → Osallistuu tavallisesti toiselle arviointitunnille ja tekee ensimmäisen arviointitunnin tehtävät ylimääräisenä arviointikertana.
- Toiselta oppitunnilta → Tekee tehtävät ylimääräisenä arviointikertana.

Poissaoloja ja muita rästiin jääneitä tehtäviä täydentävän arviointitunnin voi järjestää milloin tahansa arviointijakson aikana.

6. Voiko joku muu kuin luokanopettaja toteuttaa arvioinnit?

Oppilaiden arviointitunnit voi toteuttaa kuka tahansa opettaja, joka on suorittanut arviointiin perehdyttävän koulutuksen. Tämä voi oman luokanopettajan lisäksi olla esimerkiksi erityisopettaja tai resurssiopettaja. Oppilaan parhaiten tunteva opettaja täyttää oppilaskohtaisen arvion sosioemotionaalisista taidoista.

7. Mitä laitteita arviointia varten tarvitaan?

Arviointiin tarvitaan luokan jokaiselle oppilaalle tabletti tai tietokone sekä kuulokkeet ohjeistuksia varten. Suosittelemme tablettia tai kosketusnäytöllistä tietokonetta. Arvioinnin voi kuitenkin tehdä myös ei-kosketusnäytöllisellä tietokoneella, jolloin tarvitaan lisäksi hiiri tai kosketuslevy (*touchpad*). Arviointia ei voi tehdä älypuhelimella. Arviointilaitteen toimivuutta voi testata [tästä linkistä](#).

Ongelmia arviointialustan toimimisessa on ollut enimmäkseen iPad-laitteilla, joihin ei ole päivitetty uusinta iOS-käyttöjärjestelmää. Erityisesti näiden laitteiden toiminta kannattaa siis testata etukäteen.

8. Mitä ViLLE-tunnuksilla tehdään?

Rehtorin, opettajan ja oppilaan tunnusten käytöstä löytyy kustakin erilliset ohjevideot nettisivuiltamme.

Rehtorin tunnuksilla tarkastetaan koulun ensimmäisten luokkien oppilaslistat ja täydennetään luokille opettajien tiedot. Rehtori myös vastaa tunnusten lähettämisestä opettajille. Lisäksi rehtori vastaa lyhyeen taustatietokyselyyn kunkin luokan osalta.

Opettajien tunnuksilla voi valvoa arviointitunnin kulkua ja oppilaiden etenemistä tehtävissä. Opettajat myös vastaavat lyhyeen sosioemotionaalisia taitoja kartoittavaan kyselyyn kunkin luokan oppilaan osalta arviointituntien jälkeen.

Oppilaiden tunnuksilla kirjaudutaan tekemään arviointitehtäviä. Oppilaiden tunnukset ovat henkilökohtaiset, mutta rehtorin ja opettajan tunnuksia voivat tarvittaessa käyttää muutkin seurantatutkimuksen arviointien eri vaiheista vastaavat aikuiset (esimerkiksi apulaisrehtori tai koulusihteeri).

9. Miten arviointiin kirjaututaan?

Lapset kirjautuvat arviointiin itsenäisesti osoitteessa <http://ety.fi> henkilökohtaisen kuvakoodin avulla. Kuvakoodi tulee tulostaa jokaiselle oppilaalle ennen arviointitunnin alkua. Kuvakirjautumista on pilotoitu aiemmin onnistuneesti erilaisilla laitteilla ja erilaisissa ryhmissä.

Opettajan tunnuksilla kirjautuminen tapahtuu osoitteessa <https://e.utu.fi>. Jos arviointituntia valvoo myös toinen aikuinen, voi yhden opettajan tunnuksilla kirjautua sisään useampi henkilö samaan aikaan.

Luokan vastuopettaja saa oman ja oppilaidensa kirjautumistunnukset koulun rehtorin kautta. Oppilaiden ja opettajien kirjautumisesta on nettisivuillamme erilliset ohjevideot.

10. Miten huoltajia tiedotetaan arvioinnista?

Tutkimusryhmä laatii huoltajille tiedotteen, jonka koulu jakaa omissa kanavissaan (esim. Wilma-viestillä). Tiedote löytyy tutkimuksen nettisivuilta. Koska arviointi perustuu kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta säädettyyn lakiin, ei huoltajilta kerätä erillistä suostumusta. Huoltajilla on kuitenkin mahdollisuus ilmoittaa erikseen kieltäytyvänsä arvioinnista. Tällöin oppilas voi muun luokan tavoin tehdä arviointialustalta löytyviä tehtäviä, jotka eivät vaadi kirjautumista. Opettaja ei tässä tapauksessa myöskään täytä arviota oppilaasta.

11. Mitä tekevät arviointituntien aikana oppilaat, jotka eivät osallistu tutkimukseen?

Oppilaat, jotka eivät huoltajan ilmoituksesta tai muusta syystä osallistu varsinaisiin arviointeihin, tekevät arviointitunnin ajan muita tehtäviä. Muut tehtävät voivat olla opettajan itse määäämiä tehtäviä tai digitaalisia pelinomaisia tehtäviä ViLLE-alustalla. ViLLE-alustan tehtävät eivät vaadi kirjautumista eikä oppilaasta näin ollen tallennu mitään tietoa. Tehtävät löytyvät osoitteesta bit.ly/ekat.

12. Mitä kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta jo nyt tiedetään?

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun väliraportti on julkaistu huhtikuussa 2023 ja on luettavissa [täällä](#). Kokeilun loppuraportti valmistuu vuonna 2025.